

et eam beato Agerico præsuli, ordinatis ibidem monachis, ante expletum opus devote consecravit. Circa autem hanc ecclesiam efferebam tanta fuit hujus diligentia, circa opus exsequendum tanta hujus instantia ut locum ipsum sancto Paulo subditum, monachorum præbendæ destinatum, absolvere, liberum facere non neglegeret nec ¹⁸³² differret. Sed recompensationem dictæ ecclesiæ promiserat se facturum, si spes vitæ longioris protraxisset. Sed mors ejus immature superveniens fefellit animum, interceptit quod habebat desiderium. Quæ res monachos sancti Pauli, cum studio bonum suum recuperandi, tum ¹⁸³³ majori desiderio ipsum locum suo subdendi, movit in causas, in lites, in querimonias; quod ut facilius obtinerent, causam suam ad curiam Romanam deferendo, nulla difficultas, nulla eos removet importunitas. Præsul vero Ricardus, unicus custos pietatis, præcipuus augmentator ecclesiastici honoris, desiderio Ramberti Patris suum communicat desiderium, studio illius suum studium, dum æque et amplius valens beneficium reddidit illis apud suam curtem Jupilia ¹⁸³⁴. Quo dono regis chartis et apostolicis

A privilegiis confirmato, libertate illi loco [scilicet ecclesiæ sancti Agerici ¹⁸³⁵] acquisita, omnem absolvit querimoniam. Id fructus, id honoris loco suo contulit episcopatus spe suarum ovium brevior. Et quid si desideris eorum vita diuturnior, secundum Apostolum Christus erat sibi vivere (*Phil.* 1, 21), secundum eundem episcopatum habere bonum opus desiderasse (*I Tim.* 11, 1), non parva operum testatus est executione].

12. Huic successit domnus Theodericus, vir Theutonicus, Ecclesiæ Basileiensis canonicus, cujus temporibus multa adversa passa fuit Ecclesia ista. Secundo enim episcopatus sui anno, civitas Viridunensis combusta est a duce Godefrido et comite Balduino (1047), una cum monasterio beate Dei Genitricis Mariæ. Qua combustione civitas ista magnum dispendium passa est. Hujus temporibus post transitum venerabilis Patris Ricardi abbatis cœnobium istud suscepit regendum domnus Walerannus.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁸³² f. neglegeret et differret corr. f. non negl. nec d. 2. ¹⁸³³ tunc 2. ¹⁸³⁴ in Julia 2. ¹⁸³⁵ hæc super scripta sunt 2.

ANNO DOMINI DCCCCXVI.

ROBERTUS

METENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA IN ROBERTUM.

(Ex Gallia Christiana, tom. ultimo).

Robertus, qui et Ruodpertus, vel Rupertus, nobili Alamannorum genere ortus, germanus Vidonis comitis titulo decorati in diplomate Arnulphi Cæsaris pro monasterio Mauri monasterii regulæ sancti Benedicti se devinxit in cœnobio sancti Galli. Illic litteras est edoctus a Notkero, scholarum magistro, cui plures inscripsit epistolas in quibus sibi gratulatur de monastica professione; munuscula institutoribus suis petit a parentibus; Burkardum abbatem tunc absentem de revelatione domestici furti certiorum facit. Ob eximias dotes ad infulas episcopales promotus, a Ratbodo metropolitano in cathedrali ecclesia Metensi sancti Stephani consecrationem accepit, 22 Aprilis 883. Ad id vel circiter tempus hymni quatuor in honorem sancti Stephani a Notkero S. Galli monacho ad illum missi sunt. Libellum quemdam Stephanus Leodiensis episcopus fecit ex plurimis divinarum librorum flosculis decerptis, in quo singularum in anno festivitatum opuscula cum collectis et versibus utili commento congegit, ipsumque Roberto legendum transmisit ad comprobandum. Palli ab apostolica sede ei sicut et aliis ex ejus antecessoribus plurimis delatus est honor. Facultatem, an. 884, indict. 11, induxit Lodoino abbati Gorziensi permutationem faciendi cum Verdinoso S. Stephani presbytero; clericis S. Arnulphi qui imperatorem Carolum Crassum convenerant, rogantes confirmationem honorum et restitutionem oblatores, litteras principis ejusdem jussu concessit circa annum 886, quo licentiam fecit construendi oratorii in

C Bodonis curte. Interfuit anno 888 concilio Moguntiacensi. Eodem anno una cum Ratbodo Trevirensi alteri concilio provinciali in monasterio sancti Arnulphi 1 Mali celebrato, præfuit.

In sequenti factam Gorziæ confirmavit donationem. Sciscitatus a Stephano papa V num quendam Flavium cui Normanni digitum lævæ manus amputaverant ad ordines posset promoveri, in Flavii gratiam a pontifice accepit responsum circa annum 891. Eodem anno ab Arnulpho rege ad preces Deotmari Saltzburgiensis archiepiscopi archicapellani monasterium sancti Salvatoris ad lacum Chiminascum positum, quod vulgari vocabulo *Owa* tunc dicebatur, olim a superioribus regibus traditum Ecclesiæ Metensi, abstractum est, cujus loco abbatia Luxovii ipsi Ecclesiæ a rege Arnulpho assignata fuit. Ad id tempus mœnia urbis ob Normannorum irruptionem ab illo instaurata fuisse prodit Madaurensis episcopus. Triburiensi concilio prope Moguntiam astitit, anno 895, cum episcopis comprovincialibus, Dadone Viridunensi et Ladelmo Tullensi. ejus consecrationi a Ratbodo Trevirensi factæ paulo ante interfuerat. Litteris commendavit ipsi Ladelmo Heldradum clericum, quem ejus propinqui vexabant ob traditas Metensi Ecclesiæ possessiones. Accepit et ipse formatas litteras a Ratbodo Trevirensi, anno 906, 15 Octob. de admittendo in diocesem Metensem presbytero, nomine Gissemaro. Electus est in abbatem a Gorziensibus monachis an. 910. quo memoratur in dono

Richildis regis in gratiam eorumdem. Abbatiam sancti Servatii, quæ dicitur *Maestrich*, a præcitate imperatore Arnulpho acquisivit, necnon a Ludovico imperatore castella plurima. Corpus sancti Severi in monasterium S. Martini transtulit, ex

A mss. Trevirens. Actis in episcopatu 32 annis, 8 mensibus, et 11 diebus, fatis concessit iv Non Januarii 916. In capella sancti Galli humo mandatus, unde in cryptam cathedralis postea delatus fuit.

ROBERTI METENSIS DIPLOMATA ET EPISTOLÆ.

I.

DIPLOMATA.

(*Histoire de Metz, tom II, preuves.*)

I.

PRIVILEGIUM QUO ROBERTUS CONFIRMAT COMMUTATIONEM INTER LODOINUM GORZIENSIS MONASTERII ABBATEM ET VUERDINGUM PRESBYTERUM.

Ordo rationis jure ex postulat ut, quoties mundanarum rerum probabilis commutatio certum obtinere nititur tramitem, adhibita inviolabilis charitatis exhibitione, illud quod invicem largiflua charitas impertiri non abnuvit scriptis omnimodis roboretur. Unde et quod prudentissima sanxit antiquitas, nec minus fragilioris ævi posteritas hoc idem inconvulsa apicum adnotatione firmare satagit quatenus rationabiliter collata nulla postmodum possint rerum varietate turbari. Quamobrem placuit atque convenit inter Lodovinum abbatem, ac fratres ex congregatione Gorziensis monasterii sancti Petri, seu sancti Gorgonii et quemdam presbyterum, ex congregatione Metensis ecclesie sancti Stephani vel sancti Pauli, nomine Vuerdingum ut, per consensum et licentiam domni Roberti, sanctæ Metensis Ecclesie venerabilis archiepiscopi, quasdam res, pro amborum partium opportunitate inter se commutare deberent: quod ita et fecerunt. Dedit igitur memoratus Lodovinus abbas, ac fratres prædicti monasterii jam fato Vuerdingo de rebus sanctorum apostolorum Petri et Pauli, almique Gorgonii, in pago et comitatu Metense, in villa quæ dicitur *Arx*, hoc est, de manso petiam unam habentem in longum perticas vii, in latum in una fronte perticas iv et pedes xii. Item in ipsa fine, de vinea, petias iii; quarum una quæ est juxta præscriptum mansum, habet in longum, perticas vi et pedes iv in latum, in una fronte, perticas ii et pedes x, in alia fronte perticas iii et pedes v; alia vinea habet in longitudine perticas x, in latitudine, in ambabus frontibus perticas ii; tertia vinea habet in longum, per unum latus, perticas x, per aliud latus perticas xi, in ambabus frontibus perticas vi et dimidium. In summitate ipsius vineæ, in parte unius frontis, de terra inculta perticam i. Item

B in ipsa fine, de terra aratoria petiam i habentem in longitudine perticas ix, in latitudine autem perticas vi; in ambabus frontibus pedes xii; intra has prædictas mensuras, per omnia totum ad integrum. Econtra vero reddidit Vuerdingus presbyter, de rebus proprietatis suæ, ad partem ecclesie beatorum apostolorum Petri et Pauli almique Gorgonii, Lodovino abbati, ac fratribus prædicti monasterii, in pago Scarponense, in Alnaldivilla vineam unam, habentem in longitudine, per unum latus perticas xi et dimidium, per aliud latus perticas xv, in latitudine vero, in una fronte, perticas viii et pedes vi. Item in ipsa fine de terra arabili petias ii, quarum una habet, in longitudine, perticas xxxii, in latitudine, in una fronte, perticas ii et pedes xi, in alia vero fronte perticas ii et pedes viii. Altera vero petia terre habet in longum perticas xv, in latum in una fronte perticas iv et pedes xiii, in alia fronte perticas v et pedes xiv; intra has prædictas mensuras per omnia totum ad integrum. Ea vero ratione ut a die præsentis in futuro quidquid pars juste et rationabiliter alteri consulit parti jure hæreditario succedat, et de collatis unaquæque pars quidquid facere decreverit, videlicet, habendi, tenendi, vendendi, commutandi, in omnibus libero potiatur arbitrio. Et, ut hæc commutatio omni tempore firma et stabilis permaneat, manu propria illam roboravimus, stipulatione subnixâ. Actum in Gorziæ monasterio publice anno ab Incarnatione Domini 884. Indictione xi, epacta xx concurrente iii.

Robertus, sanctæ Metensis Ecclesie humilis archiepiscopus subscripsit. Lodovinus abbas subscripsit. Optatus decanus subscripsit. Seguinus subscripsit. Gonbertus primicerius subscripsit. Badicho abbas subscripsit. Moyses, Hildebrandus, Scranto, Odelricus, Farnulfus, Godefridus, Ereugus, Soyperus, Sarouvardus, Harno, Gislebertus, Teudo, Vulchadus, Anucius, Barnerus, Audinus, Segoldo, Rogembaldus, Albricus, Genez, Ernol-